

873/3
Budapest, 1967. április 29.

Kedves Kelen Elvtársnő !

Köszönöm kedves levelét és különösen a mellékletet. A beszéd tényleg nagyon szép, emlékszem, hogy annak idején is nagyon tet-szett nekem. Ami az etikai összehasonlítást illeti a két testvér között, abban sok igaz-ság van. De gondolja meg, hogy a tömegek között mindig azok válnak legismertebbekké, akik meggyőződésüket nagyon drama tikus for-mában fejezik ki. Így az első háboru idején is sokkal többen ismerték Liebknecht nevét, mint Luxemburgét. Ezt a patetikus Nem-szava-zat a képviselőházban, a röplaposztogatás a Potsdamer Platz-on, stb. hozta létre. Ez természetesen nem jelenti, hogy nem kellene a Kelen József egyénisége körül minden elér-hető dokumentumot összegyűjteni. Ez valami-kor igen fontossá válhat.

Természetesen bármikor szívesen látom - akár függetlenül a Hirossik-ügytől, mely különben engem szintén nagyon érdekel. Tehát a viszont-látásra.

Melegen üdvözl!

Lukács György

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Kelen Jolán elvtársnőnek
Budapest
Párttörténeti Intézet

Kivánságára közlöm mindazt, amit Hirossik János 1933 utáni - és előtti - párthozzátartozásáról tudok.

1921-es pártszakadás után Landler Jenő, Hirossik János és én voltunk a magyarországi mozgalom kérdéseinek lebonyolításával megbizva. Még működésünk elején - nem tudom, hogy 21 végén vagy 22 elején - Hirossik jelentette a bizottságnak, hogy a bécsi szovjet-elhárítás vezetője azzal a kéréssel fordult hozzá, hogy a magyarországi illegális mozgalom néhány emberét bocsássam az ő rendelkezésükre, illetőleg intézkedjék, hogy egyesek, illegális munkájuk mellett, más irányu tevékenységet is fejtsenek ki. Hirossik ezt az ajánlatot a leg határozottabban visszautasította, azzal az indokolással, hogy ez a kettős tevékenység csak korrumpálhatja és kompromittálhatja a kommunista illegális mozgalmat Magyarországon. Hirossik álláspontját Landler is és én is a magunkévá tettük és ezzel azt hittük, hogy a kérdés végleg lekerült a napirendről.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Néhány évvel később /mindenesetre a KMP 1925-i kongresszusa után/ egy Rosenfeld nevű moszkvai magyar, akiről tudtuk, hogy a GPU funkcionáriusa és Kun Béla bizalmas embere, bécsi tartózkodása alatt a következő kéréssel fordult Landler elvtárshoz: Moszkvában letartóztatta egy magyar munkást /nevére már nem tudok emlékezni/, aki tagja volt a magyar illegális mozgalomnak és ugyanakkor más szolgálatokat teljesített mind a Szovjetunióknak, mind egy kisantánt államnak. Az illető vallomásából kiderült, hogy ezt a tevékenységet állítólag Hirossik megbízásából végezte. Ezért a moszkvai szervezet Hirossik kihallgatását szükségesnek tartja és a Moszkvába vezénylés elintézését Landler elvtársra óhajtja bizni. Landler, ki kitűnően ismerte Rosenfeld kapcsolatát és tevékenységét, előadta neki a való tényállást, azzal a következtetéssel, hogy semmi ok sincs ilyen körülmények között Hirossik elvtárs Moszkvába vezénylésére. Ezután többször jártak részben orosz, részben magyar elvtársak ez ügyben Landlernél. /Én csak Münnich Ferenc

8
küldetésére emlékszem./ Landler mindig kereken megtagadta a kivezény-
lést.

A huszas évek második felében Hirossik Berlinbe költözött és Landler halála után nem érezte többé magát biztonságban, ilyen körülményekkel szemben. Ő is nagyon jól tudta, hogy egy ilyen kivezénylés milyen következményekkel járhat. Ez az állandóan veszélyeztetett helyzet hozta létre, hogy Hirossik elvtárs 1933 után kiszorult a magyar kommunista pártból.

Budapest, 1968. augusztus 28.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.